انتظار ۷

اندیشهٔ مهدویت و آسیب‌ها

محمدصابر جعفری

انتظار ۷: اندیشه مهدویت و آسیب ها

نویسنده:

محمد صابر جعفری

ناشر چاپی:

بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (علیه السلام)

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

انتظار ۷: اندیشه مهدویت و آسیب ها

مشخصات کتاب

سرشناسه : جعفری، محمدصابر، ۱۳۵۰ -

عنوان و نام پدیدآور : اندیشه مهدویت و آسیب ها/ محمدصابر جعفری.

مشخصات نشر : تهران: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج)، مرکز تخصصی مهدویت،، ۱۳۸۴.

مشخصات ظاهری : ۸۹ ص.؛ ۹×۲۰س م.

فروست : انتظار؛ ۷.

شابک : ۴۵۰۰۰ ریال (چاپ دوم) ؛ ۳۰۰۰ ریال: ۹۶۴-۷۴۲۸-۳۷-۵

یادداشت : چاپ دوم: زمستان ۱۳۸۶.

یادداشت : چاپ چهارم ۱۳۸۷.

یادداشت : کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع : محمدبن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ق. - -- غیبت

موضوع : مهدویت-- انتظار

رده بندی کنگره : BP۲۲۴/۴/ج۶۶الف۹ ۱۳۸۴

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۴۶۲

شماره کتابشناسی ملی : ۱۵۱۳۶۹۲

ص:۱

اشاره

انتظار

(۷)

اندیشه مهدویت و آسیب ها

محمدصابر جعفری

بسم الله الرحمن الرحيم

بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف

اندیشه مهدویت و آسیب ها

مؤلف: محمدصابر جعفری

صفحه آرایی:سید جاوید حسینی

چاپ اول/ بهار ۱۳۸۷

قطع پالتویی /۹۰ صفحه

شمارگان/۳۰۰۰

قیمت/۵۰۰۰ ریال

مراکز پخش: قم: ۷۷۳۷۸۰۱-۷۷۳۷۱۶۰

تهران: ۸۴۰۸۴۱۹

فهرست مطالب

مقدمه ناشر

اندیشه مهدویت، پاسخگویی کامل و جامع به خواسته و نیاز دیرین انسان ها در اصلاح وضعیت نابسامان زندگی بشری است.

مهدویت نه فقط برای فردای مبهم بشریت، روشنی و زیبایی عرضه می کند که امروز بشر نیز در گرو فهم و معرفت به این موضوع است. و نشناختن امام و راه، اهداف و جایگاه امام و وظایف ما در قبال او، همان زندگی جاهلی است که مرگ جاهلی را در پی دارد و روایات بسیاری به آن پرداخته اند.

بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود به همت پژوهشگران مرکز تخصصی مهدویت، در راستای این هدف مهم، مجموعه ای را به نام «انتظار» فراهم آورده تا به تبین مباحث و موضوعات مختلف فرهنگ مهدویت به صورت مختصر و با حجمی اندک بپردازد. و درکنار فصلنامه علمی تخصصی انتظار؛ که ویژه پژوهشگران و متخصصان است ؛ رهنمون عموم علاقمندان گردد.

بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف

معاونت پژوهش

پیش در آمد

هر امر مهمی به نسبت اهمیتش، در معرض خطرها و آسیب هایی است.مقوله مهم مهدویت هم با اثرات بسیار حیاتبخش و بهجت زای خود که کمترین آن ها، امید به آینده و سر فرو نیاوردن در مقابل حوادث، ستم ها و

سختی هاست، از این قاعده مستثنی نیست.

آنچه بدنبال طرح آنیم؛ آسیب هایی است که پیش از ظهور و در دوران غیبت رخ می نماید. سخن از آسیب های دیگر مانند آنچه در مقابل جریان قیام مهدوی رخ می نماید، را به وقتی دیگر وا می گذاریم.

هدف این نوشتار، بررسی برخی آسیب ها با تبیین آثار و خاستگاه هر یک است تا راه مبارزه و درمان آنها روشن گردد.

۱. برداشت های انحرافی از مقوله انتظار فرج

اشاره

۱_۱_ برخی انتظار فرج را در دعا برای فرج، امر به معروف و نهی از منکرهای جزئی، منحصر دانسته و بیش تر از آن، وظیفه ای برای خویش قائل نیستند.

۱_۲_ گروهی دیگر، حتی امر به معروف و نهی از منکرهای جزئی را نیز بر نمی تابند. چون معتقدند در دوران غیبت، کاری از آن ها بر

نمی آید و تکلیفی به عهده ندارند، و امام زمان علیه السلام خود، هنگام ظهور کارها را اصلاح می کند.

۱_۳_ پندار گروه سوم چنین است که جامعه بایستی به حال خود رها شود و کاری به فساد آن نباید داشت تا زمنیه ظهور _ که دنیایی پر از ظلم و فساد است _ فراهم آید.

۱_۴_ گروه چهارم، انتظار را چنین تفسیر

می کننـد: نه تنها نبایـد جلوی مفاسـد و گناهان را گرفت، بلکه بایستی به آن ها دامن زد تا زمینه ظهور حضـرت حجّت هر چه بیش تر فراهم گردد.

۱_۵ _ دیدگاه پنجم، هر حکومتی را به هر شکل ، باطل و برخلاف اسلام می داند و

می گویـد: «هر اقـدامی برای تشـکیل حکومت در زمـان غیبت، خلاـف شـرع و مخـالف نصوص و روایـات معتبر است» به این استدلال که در روایات آمده است: «هر عَلَم و پرچمی قبل از ظهور قائم علیه السلام باطل است.» (۱)

پیامدها

پیش از طرح منشأ و علل چنین دیـدگاه هایی، لازم است برخی از پیامـدهای این نظریات گفته شود تا مشـخص گردد که چرا این برداشت ها، برداشت انحرافی (انتظار تلخ یا منفی) نامیده

می شود:

۱- . برگرفته از صحیفه امام، پاییز ۱۳۷۸، چاپ اول، ج ۲۱، ص۱۳-۱۴.

۱- قانع بودن به وضع موجود و عدم کوشش برای تحقق وضعی برتر

۲- عقب ماندگی توده

۳- تسلّط بیگانگان و زبونی در مقابل آن ها (نبودن استقلال و آزادی)

۴- ناامیدی و پذیرش شکست در حوزه فرد و اجتماع

۵- ناتوانی دولت و نابسامانی کشور

۶- فراگیر شدن ستم و انفعال و بی تحرّکی در مقابل ظلم

۷- قبول ذلّت و بدبختی در حوزه فرد و اجتماع

۸- تنبلی و بی مسؤولیتی

۹- مشکل تر ساختن حرکت و قیام امام زمان علیه السلام چرا که هر چه فساد و تباهی بیش تر شود، کار امام علیه السلام در مبارزه سخت تر و طولانی می گردد

۱۰- تعطیلی محتوای بسیاری از آیات و روایات مانند: امر به معروف و نهی از منکر،

سیاست داخلی و خارجی، چگونگی برخورد با کفار و مشرکان، دیه، حدود، دفاع از محرومان عالم و... .

خاستگاه

منشأ برداشت های انحرافی عبارت است از:

۱. کوته فکری وعدم بصیرت کافی نسبت به دین

۲. انحرافات اخلاقی(برخی از قائلان دیدگاه دوم)

۳. انحرافات سیاسی(برخی از قائلان دیدگاه چهارم و پنجم)

۴. توهم این که امام زمان علیه السلام کارها را به وسیله اکراه و اجبار یا فقط از طریق معجزه انجام

می دهد؛ پس نیاز به مقدمات و زمینه سازی نیست.

۵. توهم این که غیر از امام زمان علیه السـلام هیچ کس نمی تواند همه فسادها و تباهی ها را به صورت کامل بر چیند و تمامی خیرها و صلاح ها را در همه ابعاد و زمنیه ها حاکم سازد؛ پس کاری از دیگران بر نمی آید.

۶. هدف، وسیله را توجیه می کند: «الغایات تبرّر المبادی؛ هدف ها، وسیله های نامشروع را

مشروعیت می بخشد.» پس بهترین کمک به تسریع در ظهور و بهترین شکل انتظار، ترویج و اشاعه فساد است.

۷. عدم فهم صحیح روایت هایی که ظلم و جور آخرالزمان را مطرح می کنند و این اشتباه که پس بایستی، یا کاری به فساد و تباهی نداشت و در قبال آن، موضعِ بی طرفی اتخاذ کرد (دیدگاه چهارم) یا حتی دیگران را به گناه فرا خواند (دیدگاه پنجم).

۸. جدای از مسایل سیاسی و اهل سیاست که به دنبال رکود جوامع اسلامی اند، عدم فهم روایات «بطلان هر عَلَمی قبل از ظهور» نیز، زمینه ساز دیدگاه پنجم است.

مبارزه و درمان

قبل از پاسخ تفصیلی به دیدگاه ها و علل اشتباهات، چند نکته را که در حل زیربنایی مطالب مذکور مفید است، یادآوری می کنیم:

۱- علم و بصیرت در دین، در مقابل کج اندیشی ها و برداشت های غلط

۲- تقوا در مقابل هوی و هوس

۳- علم و بصیرت در حوزه سیاست و اجتماع برای تشخیص دوستان و دشمنان و روشن شدن عملکرد سیاست بازان

۴- تبیین و روشنگری اندیشمندان و علما در حوزه مسائل دینی و سیاسی و اجتماعی

۵- پیروی از علمای راستین که مصداق نایبان عام امام زمانند

۶- به حاشیه راندن تفکرات متحجرانه و جمودگرا.

پاسخ تفصیلی

۱. حرکت امام زمان علیه السلام مانند امور دیگر، روال طبیعی دارد و قرار نیست همه امور، معجزه آسا صورت پذیرد. امام صادق علیه السلام فرمود:

«لو قد خرج قائمنا علیه السلام لم یکن الا العلق و العرق و النوم علی السروج (۱)؛ قائم ما که قیام کند، جز عرق ریختن و خواب (از فرط خستگی و مبارزه پی در پی) بر روی زین ها نیست».

۱- . نعمانی، الغیبه، باب ۱۵، ص ۲۸۵.

۲. قیام امام زمان علیه السلام زمینه سازی و آمادگی می طلبد. چنان که در روایات، عده ای

به عنوان زمینه سازان حکومت مهدی علیه السلام نام برده شده اند: «فیُوطِئُون لِلمهدیّ یَعنی سُلطانه». (۱) در روایات دیگر، در توصیف منتظران واقعی آمده است:

انّ اهل زمان غیبته و القائلین بامامته والمنتظرین لظهوره افضل من اهل کل زمان... اولئک المخلصون حقّاً و شیعتنا صدقاً و الدُّعاه الی دین الله سرّاً و جهراً (۲). ...آنان خستگی ناپذیر، در آشکار و نهان دیگران را به دین خدا فرا می خوانند.

۳. اگر اصلاح به صورت کامل مقدور نیست، اصلاح در حد توان، ساقط نشده است.

آب دریا را اگر نتوان کشید

هم به قدر تشنگی باید چشید

۴. این دیدگاه «هدف، وسیله را توجیه می کند» از نظر دین کاملا اشتباه است؛ زیرا همان طور که

۱- . اربلی، کشف الغمه، ج ۲، باب ۵، ص ۴۷۷.

۲- . طبرسی، الاحتجاج، ج ۲، ص ۳۱۷.

حکومت حضرت مهدی علیه السلام ریشه کن کننده ظلم و جور و برپا کننده عدل است و از قلدری و قساوتْ تهی می باشد، راه پیدایش این مقصود نیز بایستی چنین باشد: از ظلم و جور دور، از قساوت و قلدری برکنار و از دروغگویی و ریاکاری خالی باشد. قداستْ مجوّز گناه نمی شود؛ چرا که گناه جز گناه نمی زاید و با ظلم نمی شود عدل به پا کرد و با عقیده انتقام نمی توان دادگری کرد. (۱)

۵. بدیهی است که لازم نیست همه مردم ظالم یا فاسد گردند تا «ظلم فراگیر» به وجود آید. آری، نگاهی کوتاه و گذرا به جهان نشان می دهد که ظلمْ عالم را فرا گرفته است، عده ای ظالمند و بسیاری مظلوم. از طرفی هیچ منافاتی ندارد که در کنار این ظلم وجور، دوستان و منتظران آن حضرت با زمینه سازی مثبت و آینده ساز، در اندیشه مقدمه چینی برای انقلاب جهانی ایشان باشند. پس ظلم و فساد به صورت نسبی در جهان شیوع دارد.

۱- . سید رضا صدر، راه مهدی ، ص ۸۷ و ۸۸.

امام صادق علیه السلام می فرماید:

«...لاوالله لایأتیکم حتّی یشقی من شقی و یسعد من سعد [(۱)]؛

این امر (فرج) تحقق نمی پذیرد تا این که هر یک از شقی و سعید به نهایت کار خود برسند».

پس سخن در این است که گروه سعادتمند و شقاوتمند هر کدام باید به نهایت کار خود برسند. نه این که «سعید»ی در کار نباشد و فقط اشقیا به منتها درجه شقاوت برسند.

از سوی دیگر، بدیهی است که آیات و روایات ما را به مبارزه با ظلم و ستم فرا خوانده اند. پیامبر گرامی اسلام فرموده اند:

یکون فی آخر الزمان قوم یعملون المعاصی و یقولون انّ الله قد قدرها علیهم، الرادّ علیهم کشاهر سیفه فی سبیل الله؛ [(۲)] در آخرالزمان، گروهی معصیت می کنند و می-گویند: «خدا برای آنان چنین مقدّر

۱- . صدوق، کمال الدّین و تمام النعمه، ج ۲، باب ۲۳، ما اخبر به الصادق علیه السلام عن وقوع الغیبه، حدیث ۳۲، ص ۳۴۶.

۲- . سید بن طاووس،الطرائف، ج ۲، ص ۳۴۴.

کرده است.» (کنایه از جبر) کسی که این ها را رد کند مانند کسی است که در راه خدا شمشیر کشیده است.

۶ . در مورد «بطلان هر عَلَمی قبل از ظهور» گفتنی است که این روایات مانند احادیث دیگر لازم است بر قرآن، سنّت و عقل عرضه گردند تا مواردی مانند: «حکومت»، «تخصیص»، «تخصّص» و «ورود» و راه-های دیگرِ جمع، اِعمال شود. حتی در روایات آمده است که اگر روایتی مخالف صریح قرآن بود، بایستی کنار نهاده شود.

به هر حال آنچه آیات و روایات و عقل ما را به آن رهنمون می شوند، بطلان همه قیام ها، فعالیت ها و جریان های قبل از ظهور نیست، بلکه منظور از بطلان قیام و عَلَم در روایات، بطلان قیامی است که به نام حضرت مهدی علیه السلام صورت گیرد ــ چنان که قیام زید و امثال آن در روایات معتبر، تأیید شده اند (۱) ــ به عنوان نمونه به ذکر روایاتی بسنده می کنیم:

۱- . برای توضیح بیشتر و بررسی سندی و دلالی چنین روایاتی رجوع کنید: ابرهیم امینی، دادگسترجهان ؛ فصلنامه انتظار، ش ۵، مقاله «نهی از قیام» در بوته تحلیل روایی، نجم الدین طبسی؛ فصلنامه انتظار، ش ۷ ، مقاله نقد و بررسی روایات نافی حکومت و قیام در عصرغیبت، محمدعلی قاسمی.

امام کاظم علیه السلام فرمود:

رجل من اهل قم یـدعو الناس الی الْحقِّ یجتمع معه قوم کزبر الحدیـد لاتزلّهم الریاح العواصف ولایملّون من الحرب ولا یجبنون وعلی الله یتوکلون والعاقبه للمتقین (۱)؛ مردی از اهل قم، مردم را به حق دعوت می کند. طرفداران و یاران او، مردمی استوارند و آهنین که از جنگ خسـته نمی شوند و از دشـمن نمی هراسـند و تنها به خدا توکل می کنند و عاقبت نیز از آن کسانی است که اهل تقوا هستند.

در روایت دیگر، امام باقر علیه السلام کشتگان مبارزان قبل از ظهور را به عنوان شهید یاد می کند: «...قَتْلاهُم شُهَداء» (۲).

دیدگاه صواب

در مقابل دیدگاه های مطرح شده، نگرش دیگری هم وجود دارد که انتظار را به معنای

۱- . شیخ عباس قمی، سفینه البحار، ج ۷، ماده قم ، ص ۷؛ مجلسی، بحارالانوار، ج ۵۷ ، ص ۲۱۶، باب ۳۶.

۲- . نعمانی، الغیبه، باب ۱۴، ص ۲۷۳.

فراهم آوردن زمینه های ظهور، ظلم ستیزی به مقدار توان و آمادگی برای ظهور حضرت

می دانـد. در این دیدگاه، فرد بایستی عالم را برای آمدن حضـرت مهیا کند و نه تنها امر به معروف و نهی از منکر نماید، بلکه باید به دنبال تشکیل حکومت صالح و حفظ و حراست از کیان اسلامی نیز باشد.

حضرت امام(ره) در این باره می فرماید: البته پرکردن دنیا از عدالت، این را ما

نمی توانیم بکنیم. اگر می توانستیم می کردیم. اما چون نمی توانیم بایـد ایشان بیاینـد. الان عالم پر از ظلم است، اگر ما بتوانیم جلوی ظلم را بگیریم، تکلیفمان است. ضرورت اسلام و قرآن [است] و... باید چنین کنیم. اما چون نمی توانیم باید او بیاید. اما بایـد فراهم کنیم کـار را . فراهم کردن اسـباب این است که کـار را نزدیـک کنیم. کـاری کنیم که عالم مهیا شود برای آمـدن حضرت. (۱)

۱- . صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۱۶ و ۱۷ با اندکی تصرف.

این هایی که می گوینـد هر عَلَمی بلنـد شود و هر حکومتی، خیال کردند که هر حکومتی باشد. این برخلاف انتظار فرج است. این ها نمی فهمند چه می گویند. این حرف ها را به این ها تزریق کردند، امّا خودشان نمی دانند دارند چه

می گوینـد. نبودن حکومت، یعنی این که همه مردم به جان هم بریزند. بکشـند هم را، بزنند هم را، از بین ببرند، برخلاف نص آیـات الهی رفتـار کننـد. مـا اگر فرض کنیم دویست تا روایت هم در این باب داشـتند، همه را به دیوار می زدیم. برای این که برخلاـف آیـات قرآن است. اگر هر روایتی بیایـد که نهی از منکر نبایـد کرد، این را بایـد به دیوار زد. این گونه روایـات قـابل عمل نیست. (۱)

شما باید زمینه را فراهم کنید برای آمدن او. فراهم کردن این است که مسـلمین را با هم مجتمع کنید. همه با هم بشوید. ان شاء الله ظهور می کند ایشان. (۲)

۱- . صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۱۶، با اندکی تصرف.

۲- . صحیفه امام، ج ۱۸ ، ص ۱۹۵.

اکنون که دوران غیبت امام علیه السلام پیش آمده و بناست احکام حکومتی اسلام باقی بماند و استمرار پیدا کند و هرج و مرج روا نیست، تشکیل حکومت لازم می آید. عقل هم به ما حکم می کند که تشکیلات لازم است تا اگر به ما هجوم آورند، بتوانیم جلوگیری کنیم. اگر به نوامیس مسلمین تهاجم کردند، دفاع کنیم. (۱)

از غیبت صغرا تا کنون که هزار و چند صد سال می گذرد _ و ممکن است صد هزار سال دیگر بگذرد و مصلحت اقتضا نکند که حضرت تشریف بیاورند _ در طول این مدت مدید، احکام اسلام باید زمین بماند و اجرا نشود؟! و هر که هر کاری خواست بکند؟! و هرج و مرج است؟!

اعتقاد به چنین مطلبی یا اظهار آن ها بدتر از اعتقاد و اظهار منسوخ شدن اسلام است. هیچ کس نمی تواند بگوید دیگر لازم نیست از حدود و ثغور و تمامیت ارضی وطن اسلامی دفاع کنیم یا امروز

۱- . امام خمینی، ولایت فقیه، انتشارات ناس، چاپ اول، ص ۵۳ و ۵۴ .

مالیات و خرید و خراج و خمس و زکات نباید گرفته شود، قانون کیفری اسلام و دیات و قضا باید تعطیل شود. هر که اظهار کند که تشکیل حکومت اسلامی ضرورت ندارد منکر ضرورت اجرای احکام اسلام شده و جامعیت احکام و جاودانگی دین مبین اسلام را انکار کرده است. (۱)

اکنون که شخص معینی از طرف خدای تبارک و تعالی برای احراز امر حکومت در دوره غیبت تعیین نشده است، تکلیف چیست؟ آیا باید اسلام را رها کنید؟ دیگر اسلام نمی خواهیم؟ اسلام فقط برای دویست سال بود؟ یا این که اسلام، تکلیف را معین کرده است، ولی تکلیف حکومتی نداریم؟ معنای نداشتن حکومت این است که تمام حدود و ثغور مسلمین از دست برود و ما با بی حالی دست روی دست بگذاریم که هر کاری می خواهند بکنند و ما اگر کارهای آنها را امضا نکنیم رد نمی کنیم. آیا باید این طور باشد؟ (۲)

۱- . امام خمینی، ولایت فقیه، انتشارات ناس، چاپ اول، ص۲۶ و ۲۷.

۲- . امام خمینی، ولایت فقیه، انتشارات ناس، چاپ اول، ص۵۴.

نتیجه

دلایل عقلی و نقلی که معیار درستی

دیدگاه های متفاوت در انتظار فرج می باشند بیانگر مطالب زیر می باشند:

از سویی سخن آیات و روایات درباره امر به معروف و نهی از منکر، حدود، دیات، دفاع، جهاد،کمک به محرومان ، چگونگی برخورد با ظلم و عدم تسلیم در برابر ستم (مانند پیمان خداوند از دانشمندان که بر شکم بارگی عده ای و گرسنگی عده ای دیگر آرام نگیرند و حق مظلومان را از ظالمان بستانند و ...) (۱) و دیگر مواردی که دین مورد تأکید قرار داده، ما را به انتظار مثبت رهنمون می شود.

۱- . (اما و الذی فلق الحبه وبرأ النسمه، لولا حضور الحاضر و قیام الحجه بوجود الناصر و ما اخذ الله علی العلماء الاّ یُقارّوا علی کظّه ظالم ولاسغب مظلوم، لالقیت حبلها علی غاربها و لسقیت آخرها بکأس اوّلها...؛ سوگند به خدایی که دانه را شکافت و جان را آفرید، اگر حضور فراوان بیعت کنندگان نبود، و یاران حجّت را بر من تمام نمی کردند و اگر خداوند از علما عهد و پیمان نگرفته بود که در برابر شکم بارگی ستمگران و گرسنگی مظلومان سکوت نکنند، مهار شتر خلافت را بر کوهان آن انداخته، رهایش می ساختم، وآخر خلافت را به کاسه اول آن سیراب می نمودم ...) نهج البلاغه، خ ۳.

از سوی دیگر، پیامبر درون یعنی عقل، نیز تکلیف ما را کاملاً مشخص نموده است:

الف) آیا می شود همه احکام و دستورهای الهی در دوران غیبت تا زمان ظهور، تعطیل و بـدون متولی و مجری بماند؟ بدیهی است کسـی بایستی عهده دار و حافظ شـریعت الهی بوده و پناهگاه ایتام آل محمد صـلی الله علیه و آله و سـلم باشد. بایستی به قدر توان کوشید و زمینه را فراهم کرد و عالم را برای آمدن حضرت مهیا نمود: «فیوطئون للمهدیّ یعنی سلطانه». (۱)

ب) برنامه امام زمان علیه السـلام بسـیار عالی، امّا دشوار است؛ زیرا بایـد تمام جهان را اصـلاح کنـد. از سوی دیگر، از روایات استفاده می شود که امام زمان علیه السلام و یارانش به وسیله جنگ و جهاد بر کفر و مادّیگری و بیدادگری غلبه می کنند و به واسطه نیروی جنگی، سپاه دشمن و طرفداران بی-دینی و ستم را مغلوب می سازند.

۱- . اربلی، کشف الغمه، ج ۲، باب ۵، ص ۴۷۷.

با توجه به این دو مطلب، وظیفه مسلمانان این است که:

اولاً: در اصلاح خود بکوشند و به اخلاق اسلامی آراسته گردند. وظایف فردی و احکام و دستورهای قرآن را عمل کنند.

ثانیاً: دستورهای اجتماعی اسلام را استخراج و بین خود به طور کامل اجرا کنند تا نتایج درخشان آن را عملاً در پیش جهانیان مجسم سازند. (۱)

آری، منتظر مصلح، خود بایستی صالح باشد و کار بزرگ امام زمان علیه السلام انتظاری گسترده می طلبد و برنامه ریزی های کلان و جهانی: «انتظار فرج، انتظار قدرت اسلام است و باید کوشش کنیم تا قدرت اسلام در عالم تحقق پیدا کند و مقدمات ظهور ان–شاءالله تهیه شود.» (۲) (۳)

۱- . امینی، دادگستر جهان ، ص ۲۵۱.

۲- . صحیفه امام، ج ۸، ص ۲۷۴.

۳- مجله تخصصی کلام اسلامی، شماره ۴۳، مقاله انتظار فرج ۲، ص ۱۴۵، نگارنده.

۲. افراط و تفریط در ارائه چهره مهر و قهر

اشاره

از امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف

انحراف دیگر، افراط و تفریط در تبیین قتل ها و درگیری های آغاز قیام است.

۲-۱. مهر

اشاره

برخی هر گونه مبارزه و مجاهدت را از حضرت نفی می کنند و صرفا به دنبال حل معجزه آسای امورند و مهربانی حضرت را به معنای عدم اجرای هر گونه کیفری می دانند. این تفکر انحرافی در زمان خود اهل بیت علیهم السلامنیز وجود داشت:

معمر بن خلاد می گوید: نزد امام رضا علیه السلام سخن از حضرت قائم علیه السلام مطرح شد. حضرت فرمودند:

«... لو قد خرج قائمنا علیه السلام لم یکن الا العلق و العرق والنوم علی السّروج (۱)؛ شما امروز سبکبال تر

۱- . نعمانی، الغیبه، باب ۱۵ ، ۲۸۵.

از آن زمانید. قائم که قیام کند، جز عرق ریختن و خواب (از فرط خستگی و مجاهدت های پی در پی) روی زین ها نیست».

پیامدها

۱. عدم آمادگی و کوشش برای زمینه سازی ظهور.

۲. امید کاذب که بسیاری از افراد را در انجام وظایف سست می کند.

خاستگاه

۱. معجزه آسا پنداشتن همه امور

۲. عدم درک عمیق مهربانی حضرت که با حکمت توأم است.

۳. عدم نگاه جامع به دین (صریح آیات و روایات و سیره اهل بیت علیهم السلام).

مبارزه و درمان

علم و بصیرت در دین، بررسی آیات و روایات و سیره اهل بیت علیهم السلام به ویژه درک مطالب ذیل:

۱. روشن شدن مسأله امداد غیبی و جایگاه آن در قیام.

۲. بررسی رابطه حکمت و محبت، که حکیم، مهربانی اش هم از حکمت او سرچشمه می گیرد و حکمت هیچ گاه نمی پذیرد بر گرگ صفتان _ که خویی جز وحشیگری و جنایت ندارند و هیچ موعظه ای در آن ها اثر ندارد و به هیچ صراطی مستقیم نیستند _ ترحم شود:

ترحم بر پلنگ تیزدندان

ستمکاری بود بر گوسفندان

۲-۲. قهر

اشاره

دیدگاه دیگر، ارائه چهره ای خشن و وحشت آفرین است که توأم با قتل و

خون ریزی می باشد. این مطلب با روح آیات و رسالت پیامبران و اوصیا علیهم السلام سازگاری ندارد.

پیامدها

۱. ایجاد دلزدگی و نفرت نسبت به امام.

۲. ترس و خوف از حضرت و عدم پذیرش امام به عنوان پدری مهربان.

۳. ناامیدی از انجام اعمال صالح به جهت ترس از عدم پذیرش توسط امام، با این تصور

که اکثریت کشته خواهند شد و حضرت اعمال او را نیز نخواهد پذیرفت.

نتیجه این که نفرت و خشونت و یأس، باعث عدم انگیزه برای درک و حتی تأمل درباره حضرت و راه و مرام او می گردد.

خاستگاه

۱. عدم بصیرت کافی و نگاه جامع به دین.

۲. عدم بررسی دلالی و سندی روایات.

مبارزه و درمان

۱. با بررسی روایات روشن می گردد که بسیاری از مطالب ارائه شده (قتل های آغازین، جوی خون، کشته شدن دو سوم مردم و ...) دچار اشکالات بسیار از ناحیه سند و دلالت می باشند. (۱)

۲. روشنگری توسط اندیشمندان:

الف) جنگ تنها با کسانی است که جز زبان زور چیزی نمی فهمند، نه عموم مردم که با جان و دل سراغ حضرت می آیند.

۱- . برای توضیح بیشتر مراجعه کنید: فصلنامه انتظار، شماره۶ ، مقاله درنگی در قتل های آغازین، ص ۳۵۶ ، نجم الدین طبسی.

۳. حضرت با مردم مهربان، بلکه مهربان ترین افراد است.

«جواد بالمال، رحیم بالمساکین، شدید علی العمال (۱) .

او نسبت به مال و دارایی، کریم و گشاده دست، با مسکینان، مهربان و با کارگزاران، سخت گیر است».

در روایتی، امام رضا علیه السلام در بیان صفات امام معصوم فرمود: «یکون اعلم الناس و احکم الناس و اتقی الناس و احلم الناس و اشجع الناس و اسخی الناس... و یکون اولی بالناس منهم بانفسهم و اشفق علیهم من آبائهم و امهاتهم و...؛ (۲) امام، سرآمد مردم در دانش، قضاوت و حکمت، پرهیزکاری، حلم، شجاعت و سخاوت است... او نسبت به مردم از خودشان سزاوارتر و از پدر و مادرشان دلسوزتر است و... .

۳. در نهایت گفتنی است وظیفه یک عالم ــ چنان که روایات می گویند ــ ایجاد تعادل در

۱- . عماد الدین طبری، بشاره المصطفی، ص ۲۰۷ .

۲- . صدوق، من لا یحضره الفقیه، ج ۴، ص ۴۱۸.

خوف و رجا است، نه این که دچار افراط و تفریط شده و مخاطبان خویش را به ورطه افراط و تفریط افکند.

۳. طرح مباحث غیر ضروری

اشاره

یکی دیگر از انحرافات در مقوله مهـدویت، پرداختن به مباحثی است که هیـچ ثمره ای نـدارد. در روایت آمـده است: «فاغلقوا ابواب السؤال عما لایعنیکم (۱)؛ از آنچه ثمره ای برایتان ندارد، بیهوده نپرسید». مسکن، ازدواج ، همسر، تعداد همسران، تعداد فرزندان و ... از مباحثی هستد که اذهان افراد را به خود مشغول ساخته و از مباحث مهم باز داشته است.

معرفت امام، وظیفه ما نسبت به امام، تبیین و ترسیم استراتژی آینده و ارائه آن برای زمینه سازی و فراهم آوردن شرایط ظهور و... مسایلی است که پرداختن به آن اهمیت فراوانی دارد.

۱- . طوسی، الغیبه، فصل ۴، ص ۲۹۰.

پیامدها

۱. بازماندن از مباحث مهم، کاربردی و ضروری.

۲. بستر سازی برای ورود خرافات و سخنان بی دلیل و غیر مستند که در نتیجه، سوداگران برای مطرح کردن خویش یا فریفتن مردم از بازار گرم این مباحث بهره می جویند.

خاستگاه

۱. عدم تشخیص وظیفه دینی.

۲. هوای نفس که در عوام فریبی بروز می یابد.

۳. توهم و خیال پردازی که زمینه داستان سرایی هایی چون جزیره خضرا و... است.

۴. عدم بررسی سندی و دلالی روایات (چنانکه تأمل و بررسی، به خوبی جزیره خضرا را نفی می کند و با نفی آن، بطلان وجود هزاران فرزند برای حضرت یا تطبیق خضرا بر مثلث برمودا، کاملا روشن می-گردد). (۱)

۱- . برای توضیح بیشتر مراجعه کنید: جعفر مرتضی عاملی، جزیره خضراء، افسانه یا واقعیت ، مترجم: ابوالفضل طریقه دار؛ فصلنامه انتظار ، ش ۱ و ۲ و ۳ و ۴، مجتبی کلباسی، بررسی افسانه جزیره خضراء.

۵. عدم تبیین و روشنگری اندیشمندان و عالمان دینی.

مبارزه و درمان

۱. علم و بصیرت در دین.

۲. روشنگری توسط اندیشمندان درموضوعات مرتبط با مهدویت و ذکر مسایل مهم و کاربردی و تبیین وظایف.

۳. حساسیت علما نسبت به عوام فریبان و ورود خرافات به ساحت دین و مقوله های دینی نظیر مهدویت.

۴. تقوا در مقابل هوای نفس و عوام فریبی.

۴. تعجیل

اشاره

یکی دیگر از آسیب ها، عجله داشتن در تحقق امر ظهور است. شتاب زدگی در این امر، در روایات ما بسیار نکوهش شده است:

مرحوم صدوق در کمال الدین نقل کرده که امام جواد علیه السلام فرمود: «یهلك فیها المستعجلون (۱)؛ در دوران غیبت، شتاب-زدگان در امر ظهور هلاک

می شوند.»

امام صادق علیه السلام فرمود:

انما هلك الناس من استعجالهم لهذا الامر. ان الله لایعجل لعجله العباد ان لهذا الامر غایه ینتهی الیها فلو قد بَلَغوها لم یستقدموا ساعه و لم یستأخروا. (۲)

۱- . صدوق، کمال الدین ، ج ۲ ، باب ۳۶، ص ۳۷۸.

۲- . کلینی، الکافی ، ج۱، ص ۳۶۹.

شتاب مردم برای این کار، آن ها را هلاک ساخت. خداوند به جهت شتاب مردم، شتاب نمی کند. برای این امر مدتی است که باید پایان پذیرد. اگر پایانش فرا رسد، آن را ساعتی پیش و پس نیفکنند.

پیامدها

۱. ناسپاسی و اعتراض و عدم رضایت به مصلحت الهی

۲. رویکرد به منحرفان و مدعیان دروغین مهدویت

۳. یأس و ناامیدی در اثر عدم تحقق ظهور

۴. شک و تردید

۵. دست به اقدام ناشایست زدن

۶. استهزا و تمسخر آیات و روایات و معتقدان به غیبت و ظهور.

خاستگاه

۱. عدم درک جایگاه مصلحت و حکمت الهی

۲. عدم تسلیم نسبت به اراده خدا

۳. بی طاقتی و بی ظرفیتی و عدم صبر در سختی ها، اذیت ها و طعنه های دشمنان

۴. تنها خود را معیار دیدن. لذا پایان عمر و زندگی خود را ملاک می داند، نه سیر تاریخ را.

مبارزه و درمان

۱. تسلیم اراده و حکمت الهی بودن همراه با آرزوی ظهور و داشتن آمادگی.

امام جواد علیه السلام فرمودند: «...یهلك فیها المستعجلون و ینجو فیها المُسلِمون (۱)؛ در دوره غیبت، شتاب زدگان در امر ظهور هلاک می شوند و اهل تسلیم نجات می یابند.»

ایمان به غیب و ایمان به حکمت الهی، سبب صبر و تسلیم به جای تعجیل خواهد شد.

طوبی للصابرین فی غیبته، طوبی للمقیمین علی محبته، الذین وصفهم الله فی کتابه وقال: ((هدی للمتقین الذین یؤمنون بالغیب)). (۲)

خوشا به حال صابران در دوره غیبت او، و استواران در محبت او! همانان که خدای تبارك و تعالی در کتابش چنین توصیفشان فرموده است: این قرآن، هدایت است برای پرهیزگاران، همان کسانی که به غیب ایمان دارند.

۱- . صدوق ، کمال الدین ، ج ۲، باب ۳۶، ص ۳۷۸.

۲- . محمد بن خزاز قمی، کفایه الاثر، ص ۵۶؛ بحارالانوار، ج۵۲، باب ۲۲، ص ۱۴۳.

در روایت دیگر آمده است:

... ومتی علمنا انه عزوجل حکیم، صدقنا بان افعاله کلها حکمه وان کان وجهها غیرمنکشف لنا. (۱)

هنگامی که خدای تبارک و تعالی را حکیم بدانیم، همه افعال خدا را مطابق حکمت و مصلحت خواهیم دانست، گرچه سبب آن ها برای ما روشن نباشد.

در روایت دیگر آمده که امام سجاد علیه السلام فرمودند:

وان للقائم منّا غیبتین ... و امّا الاخری فیطول امـدها حتی یرجع عن هذا الامر اکثر من یقول به، فلا یثبت علیه اِلّا من قوی یقینه و صحت معرفته و لم یجد فی نفسه حرجا مما قضینا و سلّم لنا اهل البیت. (۲)

برای قائم ما دو گونه غیبت است:... امّا زمان غیبت دوم به درازا می کشد تا جایی که بیش تر کسانی که به او ایمان داشتند، از اعتقاد خود بر می گردند. فقط کسانی در اعتقاد خود ثابت قدم می مانند که یقینی محکم و استوار و شناختی صحیح داشته و تسلیم ما اهل بیت باشند و سخنان ما بر آن ها گران نباشد.

۱- . صدوق، علل الشرایع ، ج ۱، ص ۲۴۵.

۲- . همو، کمال الدین ، ج ۱، باب ۳۱، ص ۳۲۳.

۲. علم و بصیرت در دین:

در دو مقوله عواقب تعجیل و آثار صبر، روایات بسیاری آمده است. به مناسبت، به برخی از آن ها اشاره می شود:

الف) عاقبت عجله ، پشیمانی است: «لا تعاجلوا الامر قبل بلوغه فتندموا؛ (۱) پیش از رسیدن این امر، شتاب مکنید که پشیمان می شوید.»

ب) فضیلت صبر و شتابزده نبودن:

۱. جهاد در کنار رسول خدا صلی الله علیه و آله:

...اما ان الصّابر فی غیبته علی الاذی و التکذیب بمنزله المجاهد بالسیف بین یدی رسول الله. (۲)

آن ها که در زمان غیبت او برآزار و طعنه و تکذیب دشمنان صبر کنند، مانند کسانی هستند که در حضور رسول خدا صلی الله علیه و آله شمشیر زده اند».

۲. در زمره اهل بیت علیهم السلام و در علیین بودن:

۱- . صدوق ، الخصال ، ج ۲، ص ۶۲۲.

۲- . همو ، کمال الدین ، ج ۱، باب ۳۰ ، ص ۳۱۷.

ان من انتظر امرنا و صبر علی ما یُری من الاذی و الخوف، هو غداً فی زمرتنا (۱).

کسی که منتظر امر ما باشد و در این راه، بر آزار و ترس و وحشت صبر کند، روز رستاخیز در جرگه ما خواهد بود.

امام حسن عسکری علیه السلام فرمودند:

یا احمد بن اسحاق ، هذا امر من امرالله و سرّ من سرّالله وغیب من غیب الله فخذ ما آتیتک و اکتمه وکن من الشاکرین، تکن معنا غدا فی علّیین. (۲)

ای احمد بن اسحاق، اینْ امر و سرّ و غیبی است از جانب خداوند. آنچه به تو ارزانی داشتیم فراگیر و از نااهل پوشیده دار و سپاسگزار باش، تا فردای قیامت در مقامات علّیین با ما باشی.

۳. تبیین و روشنگری اندیشمندان نسبت به عواقب تعجیل و آثار صبر و تسلیم و رضا و تذکر به این نکته که مهم، انجام وظیفه است و حرکت در این مسیر و معرفت به امام و راه و مرام او با چنین حالتی، ظهور مقدّم شود یا به تأخیر افتد، هیچ ضرر نکرده و در رکاب و در زمره اهل بیت علیهم السلام قرار داریم.

۱- . کلینی ،الکافی ، ج ۸، ص ۳۶.

۲- . صدوق، کمال الدین ، ج ۲، باب ۳۸، ص ۳۸۴.

امام باقر علیه السلام در تفسیر آیه شریفه: ((یا ایها الذین آمنوا اصبروا و صابروا و رابطوا)) (۱) فرمودند:

یا ایها الذین آمنوا اصبروا علی اداء الفرائض و صابروا علی عدوکم و رابطوا امامکم المنتظر (۲).

ای مؤمنان، در بجا آوردن امور واجب خود، صبر و تحمل داشته باشید و در برابر دشمنانتان، پایداری ورزید و یک دیگر را به شکیبایی سفارش کنید و با امام منتظَر خود، پیوند و رابطه ناگسستنی داشته باشید.

همچنین فرموده اند:

من مات و هو عارف لامامه، لا یضرّه تقدّم هذا الامر او تأخّر و من مات و هو عارف لامامه کان کمن هو مع القائم فی فسطاطه. (۳)

هر کس با شناخت امامش بمیرد، پیش افتادن این امر یا به عقب افتادن آن به او ضرری نرساند. کسی که با معرفت امامش بمیرد مانند کسی است که با حضرت قائم علیه السلام در خیمه اش باشد.

نکته: تعجیل، یکی از آفت ها و آسیب هایی است که فرا روی منتظر قرار دارد، اما برخی در

۱- . آل عمران، ۲۰۰.

۲- . نعمانی، الغیبه، باب ۲۵، ص ۳۳۰.

۳- . نعمانی ،الغیبه ، باب ۲۶، المقدمه، ص ۱۷ و باب ۲۵، ص ۳۳۰.

نقطه مقابل دچار آسیب شده اند و آن دور شمردن وقت ظهور است که پیامد آن،

بی تفاوتی و قساوت قلب می باشد. در روایتی فرموده اند:

لا تعاجلوا الامر قبل بلوغه فتندموا ولا یطولن علیکم الامد فتقسو قلوبکم. (۱)

پیش از رسیدن این امر شتاب نکنید که پشیمان می-شوید و آن را دور نشمارید که دلتان قساوت می-گیرد.

در روایات دیگر، تکلیف مشخص شده است: «اهل عجله هلاکند. اهل نجات، کسانی اند که تسلیم اراده خدایند (۲)، و امر ظهور را نزدیک

می شمارند. (۳) (و آن که امر ظهور را نزدیک داند، خویشتن را آماده می سازد).

۱- . صدوق، الخصال ، ج ۲، ص ۶۲۲.

۲- . نعمانی، الغیبه، باب ۱۱، ص ۱۹۷.

۳- . کلینی ،الکافی ، ج ۳، ص ۱۳۲.

۵. توقیت

اشاره

یکی دیگر از آسیب ها ، تعیین وقت ظهور است. چرا که حکمت الهی بر این است که وقت ظهور امام زمان علیه السلام بر بندگان مخفی بماند. لذا احدی نمی تواند زمانی برای ظهور تعیین کند. مفضل بن عمر گوید: از مولایم امام صادق علیه السلام پرسیدم:

هل للمأمور المنتظر المهدیّ علیه السلام من وقت موقّت یعلمه الناس؟ فقال: حاش لله أن یوقّت ظهوره بوقت یعلمه شیعتنا... فقال: یا مفضل، لا اوقّت له وقتا ولا یوقّتُ له وقت، انّ من وقّت لمهدیّنا وقتاً فقد شارک الله تعالی فی علمه وادّعی انّه ظهر علی سِرّه ... (۱)

۱- . مجلسی، بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۲، باب ۲۸.

آیا ظهور حضرت مهدی علیه السلام وقت معینی دارد که مردم آن را بدانند؟ فرمودند: این چنین نیست که خداوند برای آن وقتی تعیین کرده باشد که شیعیان ما آن را بدانند. ای مفضل، برای آن وقتی تعیین نمی-کنم. وقتی هم

نمی شود برای آن معین کرد. آن که برای ظهور ما وقتی تعیین کند، خود را در علم خداوند شریک دانسته و مدعی شده که از اسرار خداوند آگاه گشته است.

فضیل از امام باقر علیه السلام پرسید:

هل لهذا الامر وقت؟ فقال: کذب الوقاتون، کذب الوقاتون، کذب الوقاتون (۱) .

آیا برای این امر وقتی معیّن است؟ آن حضرت سه مرتبه فرمود: آنان که وقتی برای آن تعیین می کنند، دروغ می گویند.

ابی بصیر گوید: از امام صادق علیه السلام درباره امام زمان علیه السلام پرسیدم. فرمود:

کذب الوقاتون، انا اهل بیت لانوقّت، ثم قال: اَبی الله الاّ أن یخلف وقت الموقّتین. (۲)

آنان که وقتی برای آن تعیین می کنند، دروغ می-گویند. ما اهل بیت، زمانی برای آن تعیین نمی کنیم. آن گاه فرمود: خداوند چنین اراده کرده است که با هر وقتی که تعیین

۱- . طوسی، الغیبه، ص ۴۲۵.

۲- . نعمانی، الغیبه، ص ۲۹۳.

کنند، حتما مخالفت نماید و ظهور را در آن وقت قرار ندهد.

در روایت دیگر فرموده اند:

«کذب الموقتون، ما وقّتنا فیما مضی ولا نوقّت فیما یستقبل؛ (۱)

آن که برای آن وقتی تعیین کند دروغ گفته است... ما در گذشته وقتی تعیین نکرده ایم و در آینده نیز هرگز وقتی برای آن تعیین نخواهیم کرد».

در برخی روایات، علت عدم تعیین وقت، چنین بیان شده است: امام جواد علیه السلام فرمودند:

لو عُیّن لهذا الامر وقت لقست القلوب و لرجع عامّه الناس عن الاسلام و لکن قالوا: ما اسرعه! ما اقربه! تألفاً لقلوب الناس و تقریبا للفرج (۲)؛

اگر برای این امر وقتی تعیین شود دل ها را قساوت

می گیرد و توده مردم از اسلام بر می گردند. بگویید: چه زود است! چقدر نزدیک است! تا دل مردم آرام گیرد و فرج نزدیک شود.

۱- . طوسی، الغیبه، فصل ۷ ، ص ۴۲۶.

۲- . کلینی، الکافی، ج ۱، باب کراهیه التوقیت، ص ۳۸۹؛ نعمانی، الغیبه، ص ۲۹۶.

پیامدها

این عمـل ـ جـدای از این که ادعـایی است بی دلیل و دروغی است آشـکار؛ چرا که اهل بیت فرموده انـد: کسـی از زمان آن آگاه نیست. ـ پیامدهای متفاوتی دارد که به ذکر آن می پردازیم:

۱. ایجاد یأس و ناامیدی به سبب عدم تحقق ظهور در وقت تعیین شده.

۲. ایجاد بدبینی نسبت به اصل ظهور.

۳. ایجاد بدبینی به شخصیت امام در اثر عدم تحقق ظهور.

۴. قساوت قلب ها.

۵. بر گشتن مردم سست ایمان از دین.

خاستگاه

۱. تعجیل و شتاب کردن در امر فرج.

۲. عوام فریبی در اثر هوی و هوس.

۳. توهم و خیال پردازی.

۴. عدم تطبیق صحیح آثاری که براثر قدرت های روحی و ریاضت ها به دست می آورند. یعنی

چیزهـایی را در آینـده پیش بینی می کننـد، امّا در تطبیق آن ها اشـتباه نموده و خیال می کننـد ظهور است. لـذا وقتی تعیین می کنند.

مبارزه و درمان

۱. تکذیب:

محمد بن مسلم گوید: امام صادق علیه السلام فرمود:

یا محمد، من اخبرک عنا توقیتا فلاتهابن ان تکذبه فانا لانوقت لاحد وقتا. (۱)

ای محمـد، هر کس از جانب ما به تو خبر دهد که ما وقتی برای ظهور تعیین کرده ایم، بی مهابا و ترس او را تکذیب کن. زیرا ما برای هیچ کس [حتی خواص] وقتی تعیین نمی کنیم.

نکته قابـل توجه این است که در روایت آمـده است: «بی مهابا او را تکـذیب کن.» از این تفسیر به خوبی بر می آیـد که نباید شخصیت زده شد. ابهت و بزرگی افراد نباید مانع تکذیب شود. هر

۱- . نعمانی، الغیبه، ص ۲۸۹ ، فی النهی عن التوقیت و التسمیه.

کس با هر مقام و جایگاهی که دارد اگر برای ظهور وقتی معین کرد، بایستی تکذیب گردد. (۱)

۲. نزدیک دانستن ظهور همراه با تسلیم.

راه چاره این است که انسان ظهور را نزدیک بداند، هر لحظه منتظر ظهور باشد و با این حال، تسلیم اراده و امر الهی باشد و هیچ امری، پرده صبر او را ندرد که: «نجی المقربون» (۲) و «نجا المسلمون». (۳)

۳. روشنگری و تبیین علما و اندیشمندان دینی.

۱- . گاهی حرف هایی از برخی بزرگان و علما نقل می شود که نشانگر توقیت است، در حالی که با کمی تحقیق معلوم می گردد این مطلب صرفاً شایعه بوده و هیچ پایه و اساسی ندارد. یعنی آن بزرگواران اصلا چنین چیزی نگفته اند.

۲- . کلینی، الکافی، ج ۳، ص ۱۳۱.

۳- . کلینی، الکافی، ج ۱، ص ۳۶۸.

۶. تطبیق

اشاره

پس از توقیت و تعجیل، آسیبی که قابل ذکر است، تطبیق ناصواب است. به این توضیح که عده ای با خواندن یا شنیدن چند روایت در علایم ظهور، آن ها را بر افراد یا حوادثی تطبیق

می دهند. البته خودِ تطبیق روایات بر حوادث، آفت و آسیب نیست، بلکه آفت، مطالب و ادعاهایی است که افرادی به صرف خواندن یک یا دو روایت و بدون بررسی آیات و روایات و مطالب تاریخی و قدرت تشخیص صحیح و سقیمِ روایات مطرح می کنند، یعنی بدون داشتن تخصص به اظهار نظر می پردازند.

این تذکر لازم است که در روایات، تشخیص مؤلّفه ها و علایم سپاه حق و باطل به عهده علمای راستین گذاشته شده است؛ همان ها که در عصر

غیبت کبرا به عنوان «نواب عام» عهده دار امور گشته اند.

پیامدها

۱. پیامد تطبیق، توقیت و تعجیل است.

۲. نومیدی و یأس در اثر عدم اتفاق ظهور.

۳. به دلیل عـدم تحقق تطبیق های مطرح شده، باعث بی اعتقادی افراد نسبت به اصل ظهور می-گردد و افراد در اصل ظهور و روایات به شک و تردید می افتند.

خاستگاه

۱. توهم زدگی.

۲. هوی و هوس و مشکل مطرح سازی خود (بیماری روانی هیستری).

۳. دخالت افراد غیر متخصص در مطالب کاملا فنّی و تخصصی.

۴. عدم روشنگری کافی توسط علما:

الف) عدم تبیین علایم حتمی و غیر حتمی، عدم طرح مسأله بداء و مسایل مرتبط با علایم ظهور.

ب) نداشتن عکس العمل مناسب در مقابل مدّعیان.

راه درمان

۱. تبیین و روشنگری.

۲. تکذیب و مبارزه با انحرافات.

۳. کار کارشناسی در مورد علایم و ویژگی ها توسط علما.

۷. افراط و تفریط در تبیین مفهوم غیبت

۷-۱. نظریه تفریطی

اشاره

برخی غیبت حضرت را به معنای عدم حضور معنا کرده اند. گروهی از اینان عالَمی توهم کرده و آن را «هورقلیا» (۱) نام گذارده و حضرت را در آن جا مکان داده اند. برخی دیگر حضرت را در دور دست ها (جزیره خضرا (۲) و...) پنداشته اند. برخی هر گونه دیداری با حضرت را نفی کرده اند. (۳)

این دیدگاه ها نادرست است و با روایات ما سازگار نیست. مطابق روایات، حضرت بر خلاف عیسای پیامبر علیه السلام به آسمان نرفته، در میان مردمان است، در شهرها و بازارها و... قدم می نهد:

۱- . شیخ احمد احسایی، جوامع الکلم، رساله رشتیه، قسمت ۲، ص ۱۰۳.

۲- . ناجی نجار، جزیره خضراء و تحقیقی پیرامون مثلث برمودا، مترجم: علی اکبر مهدی پور.

۳- . علی اکبر ذاکری، چشم به راه مهدی، مقاله ارتباط با امام در عصر غیبت.

... صاحب هذا الامر یتردد بینهم و یمشی فی اسواقهم و یطأ فرشهم ولایعرفونه ... . (۱)

صاحب الامر در میان مردم رفت و آمد می کند، به بازارهایشان می رود و بر فرش هایشان قدم می نهد، ولی او را نمی شناسند.

هر ساله در مراسم حج حاضر می شود، مردم را می بیند و می شناسد و مردم هم او را می بینند ولی نمی شناسند:

والله ان صاحب هذا الامر لیحضر الموسم کل سنه فیری الناس و یعرفهم و یرونه و لایعرفونه (۲).

به خدا سوگند که صاحب الامر، هر سال در مراسم حج حاضر می شود، مردم را می بیند و آن ها را می-شناسد، ولی مردم او را با آن که می بینند نمی شناسند. (۳)

۱- . نعمانی، الغیبه، ص ۱۶۴.

۲- . صدوق، من لایحضره الفقیه، ج ۲ ، باب نوادر الحج، ص ۵۲۰.

۳- . گرچه برخی روایات گفته اند: حضرت دیده نمی شود، ولی راه جمع این روایات با روایاتی که در آن ها به دیده شدن حضرت اشاره شده این است که حضرت دیده می-شود ولی توسط مردم شناخته نمی گردد، چنان که سید صدرالدین صدر (المهدی، ص ۲۰۶ و ۲۰۷) مرحوم مجلسی (ذیل روایت) شهید سید محمد صدر (تاریخ الغیبه الکبری، ص۳۱) همین وجه را پذیرفته اند.

جزیره خضرا، (۱) عالم هور قلیا (۲) و مانند این ها توهم هایی هستند رد شده و افسانه هایی هستند بی دلیل.

پیامدها

۱. دور از دسترس قراردادن امام.

۲. کم رنگ جلوه کردن تأثیر وجود امام، در اثر عدم اعتقاد به حضور ملموس ایشان.

خاستگاه

۱. عدم درک دقیق مفهوم غیبت.

۲. دوری از آیات و روایات.

۳. هوای نفس.

۴. اطمینان به برخی نقل های غیر معتبر مثل جزیره خضرا.

۵. عدم بصیرت کافی و تفقّه در دین.

۶. بدگمانی و عدم اطمینان به نقل های معتبر. (کسانی که هر نوع دیداری را نفی می کنند).

۱- . سید جعفر مرتضی عاملی، جزیره خضراء افسانه یا واقعیت ، مترجم: ابوالفضل طریقه دار.

۲- . فصلنامه انتظار، ش ۲، مقاله فرقه شیخیه، احمد عابدی.

۲-۷. نظریه افراطی

اشاره

در مقابل این دیدگاه، دیدگاه دیگر هیچ تفاوتی بین غیبت و حضور قائل نیست. توقع دارد حضرت در هر امری دخالت نماید. این دیدگاه نیز به خطا راه پیموده است. اگر قرار بود حضرت مستقیماً در هر کاری دخالت کنند یا همه به محضرشان مشرف شوند، دیگر غیبت معنایی نداشت.

پیامدها

۱. رویکرد و توجه زیاد مدعیان ارتباط و ملاقات.

۲. توهم زدگی و خیال پردازی.

۳. ناامیدی و یأس در اثر عدم ملاقات.

خاستگاه

۱. عدم درک دقیق مفهوم غیبت.

۲. توهم و خیال پردازی.

۳. عدم درک جایگاه معجزات، امدادهای غیبی و اسباب و علل مادی.

۴. عدم تفقّه و تخصّص در دین.

۵. هوای نفس.

راه درمان افراط و تفریط

۱. دوری از خیال پردازی و توهمات.

۲. رویکرد به معارف ناب دینی و علمای ربّانی.

۳. مقابله با انحرافات و بدعت ها و توهم گراها.

۴. تبیین و روشنگری توسط علمای دین.

۸. ملاقات گرایی

اشاره

از آسیب هـایی که در عصـر غیبت برای منتظران اتفـاق می افتـد، مـدعیانی هسـتند که بی دلیل یا به ساده-ترین اتفاق، ادعای ملاقات می کنند، یا کسانی که تمام وظیفه خویش را رسـیدن به دیدار حضـرت می پندارند واز باقی وظایف غافل شده وافراد را تنها به این عمل، به عنوان برترین وظیفه، فرا می خوانند.

پیامدها

۱. یأس و ناامیدی در اثر عدم توفیق دیدار.

۲. توهم گرایی و خیال پردازی. (۱)

۳. رویکرد به شیّادان و مدّعیان مهدویت، نیابت و مدّعیان ملاقات.

۱- . مدتی قبل، در نشریه خورشید مکه، (ش ۱۷ و ۲۱) آیه و عبارتی منسوب به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف چاپ شـده بود و به خط ایشان، (با تصـریح این که دقیقاً از روی خط امام، تصویر گرفته انـد) اما متوهّمان غافل از این بودند که آیه نوشته شده کاملا اشتباه است. (یعنی نعوذبالله امام آیه را اشتباه نوشته است).

۴. دور ماندن از انجام وظایف اصلی، به دلیل اهتمام بیش از اندازه و غیر متعادل به دیدار.

۵. بدبینی به امام علیه السلام به علت عدم دیدار. (۱)

خاستگاه

۱. نبود بصیرت و آگاهی نسبت به دین و نشناختن وظایف اصلی و فرعی.

۲. توهم و خیال پردازی.

۳. هوای نفس.

درمان

مهم ترین راه درمان این آسیب، توجه و رویکرد به منابع اصیل، معارف ناب دین در پرتو مراجعه به علمای راستین است که در این صورت، برای ما روشن می-شود که بسیاری امور مطلوب و خوب هستند، امّا خدای متعال آن ها را به عنوان وظیفه بر دوش ما ننهاده (مانند ملاقات حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف) یا این که در میان تکالیف و وظایف دینی رتبه بندی وجود دارد و در مقام عمل، لازم

۱- . همایشی دانشجویی دریکی از شهرها برقرار شده بود. پس از پایان همایش، دانشجویی می گفت: مدتی جمکران می آمدم برای این که آقا را ببینم، چون موفق نشدم قهر کردم.

است به درجه اهمیت و ضرورت آن ها توجه شود. به راستی در میان وظایفی مانند تقوا، خودسازی، تکالیف اجتماعی، انتظار و ... ملاقات چه جایگاهی دارد؟!

۹. آرزوگرایان بی عمل

اشاره

برخی گمان می کنند که تنها اعتقاد به اهل بیت علیهم السلام و محبّت امام زمان علیه السلام کافی است. اینان می پندارند که در قبال گناهشان عـذابی نخواهد بود. این توهم که در قرآن و روایات مردود شـمرده شده است، تمنّی یا امید کاذب نام دارد. اینان چون اهل کتاب فکر می کنند همین که نام دین و مذهب را بر خود نهاده اند، اهل سعادتند و عذاب نخواهند شد:

((و قالوا لن یدخل الجنه إلّا من کان هودا او نصاری تلک امانیهم قل هاتوا برهانکم ان کنتم صادقین))؛ (۱)

و گفتنـد: هرگز هیـچ کس به بهشت نمی رود مگر آن که یهـودی یـا مسـیحی باشـد. این از آرزوهـای آن–هـاست. بگو : اگر راست می گویید، دلیلتان را بیاورید.

۱- . بقره، ۱۱۱.

در روایات نیز این گروه تکذیب شده اند: «کذب المتمنون (۱)؛ آرزومندان خیال پرداز دروغ

می گویند.»

اسماعیل فرزندامام صادق علیه السلامگوید:از پدرم پرسیدم:

یـا ابتـاه، ما تقول فی المـذنب منّا و من غیرنا؟ قال علیه السـلام: ...((لیس بامانیکم و لا امانی اهل الکتاب من یعمل سوءاً یُجز به ...)). (۲)

در مورد گناهکـاران مـا و غیر ما چه می گوییـد؟ حضـرت فرمود: [فضـیلت و برتری] به آرزوهای شـما و آرزوهای اهل کتاب نیست؛ هر کس عمل بدی انجام دهد، کیفر داده می شود... .

قلت له: قوم یعملون بالمعاصـی و یقولون نرجو، فلاـ یزالون کـذلک حتی یأتیهم الموت. فقال: هولاء قوم یترجَّحون فی الامانیّ، کذبوا، لیسوا براجین، انّ من رجا شیئاً طلبه و من خاف من شیء هرب منه. (۳)

۱- . نعمانی، الغیبه، باب ۱۱ ، ص ۱۹۷.

۲- . نساء، ۱۲۳.

۳- .کلینی، الکافی، ج ۲، باب خوف و رجاء، ص ۶۸.

به حضرت صادق علیه السلام عرض کردم: گروهی معصیت

می کننـد و می گوینـد ما امید و رجا داریم. پیوسـته چنین باشـند تا این که مرگ آنان را دریابد. امام علیه السـلام فرمود: اینان گروهی انـد که در آرزوهـای خویش غوطه ورنـد و آرزوهایشان آنان را از راه اسـتوار منحرف کرده است. دروغ می گوینـد. اهل رجا و امیـد نیسـتند. قطعاً کسـی که به چیزی امیـد داشـته باشـد، به دنبال تحقق آن است و در طلب آن برآیـد و آن که از چیزی بیمناک باشد، از آن پرهیز می کند و می گریزد.

امید و رجای واقعی چیز دیگری است. مفضل گوید: امام صادق علیه السلام فرمود:

ایـاک والسـفله، فانمـا شـیعه علیّ من عف بطنه وفرجه واشـتد جهـاده وعمـل لخالقه ورجا ثوابه وخاف عقابه، فاذا رأیت اولئک فاولئک-شیعه جعفر. (۱)

از فرومایگان بپرهیز! تنها کسانی شیعه علی می باشـند که در باب شکم و شهوت خویش، عفّت ورزند و اهل تلاش و کوشش باشـند و برای خـدا به عمل پردازنـد و ثواب الهی را امیـد برنـد و از عذاب او بیمناک باشـند. این افراد، شیعه واقعی جعفر [بن محمد علیه السلام] هستند.

متأسفانه، برخی افراد در قالب سخن یا شعر و بدون توجه به جایگاه و ضوابط توسل و شفاعت

۱- . حر عاملی، وسائل الشیعه، ج ۱، ب ۲۰ ، ص ۸۶.

اهل بیت علیهم السلام ایجاد کننده یا تقویت کننده این آسیب و طرز تفکرند.

پیامدها

۱. عمل نکردن به وظایف فردی و اجتماعی (واجبات، محرمات و...).

۲. انتظار منفی و عدم اقدام عملی و انجام وظیفه در قبال امام علیه السلام.

۳. توهم بی جا (رضایت از خویشتن و عملکرد خود).

خاستگاه

۱. تفاوت نگذاشتن میان امید و رجای واقعی با خیال پردازی و آرزوگرایی و عدم شناخت جایگاه آن.

۲. هوای نفس، به عنوان ریشه توجیهات: ((بل یریـد الانسان لیفجر امامه))؛ (۱) [انسان در معاد شک ندارد] بلکه او می خواهد [آزاد باشد و بدون ترس از دادگاه قیامت] در تمام عمر گناه کند.

۱- . قیامه، آیه ۵.

۳. عدم شناخت خدایِ مهربان و حکیم که خداوند گرچه مهربان است، حکیم و عادل هم است.

۴. دیدگاه احساسی و غیر منطقی نسبت به ائمه علیهم السلام وعدم درک قهر ومهر که قبلا اشاره شد.

درمان

۱. تأمل و تدبّر در آیات و روایات نظیر: ((ان اکرمکم عند الله اتقیکم)) (۱)؛ گرامی ترین شما نزد خداوند با تقواترین شماست.

۲. توجه به این نکته که: میزان و معیار اعمال، نیت خالص همراه با انجام وظایف فردی و اجتماعی است:

((بسم الله الرحمن الرحیم، والعصر، ان الانسان لفی خسر الا الذین آمنوا و عملوا الصالحات و تواصوا بالحق و تواصوا بالصبر)) (۲)؛

به نام خداوند بخشنده مهربان. به عصر سوگند که انسان ها همه در زیانند، مگر کسانی که ایمان آورده و اعمال صالح انجام داده اند و یکدیگر را به حق سفارش کرده ویکدیگر را به شکیبایی و استقامت توصیه نموده اند.

۱- . حجرات، ۱۳.

۲- . عصر.

۱۰. عاشق نمایانِ دنیاخواه

اشاره

برخی، ائمه و امام زمان را صرفا برای دنیا و منافع آن و رسیدن به جاه و منصب می خواهند. حتی اگر برای ظهورش دعا می کنند، صرفاً برای خویش و مطامع دنیوی است (۱) و اگر امام، بنا به دلایلی، به آن ها توجه نکند، با امام به دشمنی برمی خیزند که طلحه و زبیرها در طول تاریخ بسیار بوده و خواهند بود. اما آنچه به عنوان آسیب در این جا مطرح می گردد و بیش تر حالت عمومی دارد، نگاهی است که بسیاری نسبت به امام دارند. توسّل به امام و خواستن حوایج دنیوی

۱- . ر.ک: تحف العقول، ص ۵۱۳؛ روایت مفضل بن عمر از امام صادق علیه السلام بدین مضمون که: مردم درباره ما سه گروه اند: دو گروه به دنبال جاه و مقامند و برای این که مردمان را بدرند، محبت ما اهل بیت علیهم السلام را اظهار می دارند و گروه سوم که (این گونه نیستند) از ما اهل بیت می باشند و ما از آنهاییم.

و واسطه ساختن امام به درگاه پروردگار عظیم، امری است صحیح و مورد تأکید روایات، اما امام را صرفاً برای این امور خواستن، نشانه عدم درک درست از جایگاه امام در نظام هستی است و متاسفانه باید گفت نشانه این است که هنوز عطش واقعی نسبت به ظهور پیدا نشده است و آمادگی بشر هنوز تحقق نیافته است.

پیامدها

۱. دشمنی و ستیز با امام.

۲. کم اعتقادی یا بی اعتقادی به امام در اثر عدم تحقق خواسته های پایان ناپذیر و گاه

بی مصلحت.

خاستگاه

۱. عدم درک جایگاه امام و امامت.

۲. خود محوری و خودخواهی.

راه درمان

۱. معرفت در اثر تدبّر در دین.

۲. تربیت و تمرین نفس بر مقدّم ساختن خواسته امام بر خواسته خویش.

یکی از ویژگی های سلمان که او را ممتاز نمود، این بود که خواسته امام را بر خواسته خویش مقدّم می ساخت:

عن منصور بزرج قال: قلت لابی عبدالله الصادق علیه السلام: ما اکثر ما اسمع منک یا سیّدی ذکر سلمان الفارسی! فقال: لاتقل الفارسی ولکن قل سلمان المحمّدی، أتدری ما کثره ذکری له؟ قلت: لا. قال: لثلاث خصال: احدها ایثاره هوی امیرالمؤمنین علیه السلام علی هوی نفسه و الثانیه حبّه للفقراء واختیاره ایّاهم علی اهل الثروه و العدد و الثالثه حبّه للعلم والعلماء. ان سلمان کان عبداً صالحاً حنیفاً مسلما و ما کان من المشرکین. (۱)

منصور بزرج گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: سرورم، چه بسیار می شنوم از شما

۱- . طوسی، امالی ، مجلس ۵ ، ص ۱۳۳.

یاد کرد سلمان فارسی را! فرمود: نگو سلمان فارسی، بلکه بگو سلمان محمّدی صلی الله علیه و آله و سلم می دانی چرا بسیار از او یاد می کنم؟ عرض کردم: نه. فرمود: برای سه صفت:

۱. مقدّم داشتن خواسته امیر مؤمنان بر خواسته خویش.

۲. دوست داشتن فقرا و مقدم داشتن آن ها بر ثروتمندان.

۳. دوست داشتن علم و علما.

۱۱. مدّعیان دروغین مهدویت و نیابت خاصه

اشاره

و عامه

در هر عصـری عده ای به دروغ، ادّعای مهدویت نموده یا دیگران چنین نسـبتی به آنان داده اند و بدین وسـیله فرقه هایی ایجاد کرده انـد. چه در دوره غیبت صـغرا و چه در دوره غیبت کبرا، کسانی بوده اند که نیابت خاصه یا وکالت امام را به دروغ، ادعا می کرده اند. البته ادعاهای این افراد به صورت–های متفاوتی، ارائه شده است:

۱. مهدویت (۱).

۲. نیابت خاصه، وکالت، بابیت یا ... افرادی که مدعی اند هر موقع بخواهند امام را

۱- . طوسی، الغیبه، فصل ۶، باب ذکر المذمومین الذین ادعوا البابیه و السفاره کذبا و افتراء لعنهم الله، ص ۳۹۷؛ فصلنامه انتظار، ش ۸ و ۹ و ۱۰، مقاله: متمهدیان و مدعیان دروغین مهدویت، محمد رضا نصوری.

می توانند ببینند، مشکلات به واسطه آنان حل می شود، آن ها واسطه و باب میان مردم و امام هستند، پیامی را از امام آورده اند یا پیامی را برای امام می برند. (۱)

۳. نیابت عامه: عده ای خود را به جای علمای ربّانی، مراجع عظام تقلید و فقها و... معرفی

می کنند با این که در این دوران، عقل و نقل، وظیفه همه را روشن ساخته است و آن، مراجعه به علما و فقها است. اینان راهی جدای از قران و سنت و عقل برگزیده و سیر و سلوکی معرفی می کنند و رهٔ نرفته، ره می آموزند. (۲)

پیامدها

۱. گمراهی مردم.

۲. دوری از مسیر اهل بیت علیهم السلام.

۳. به بازی گرفته شدن دین.

۱- . طوسی، الغیبه، فصل ۶، باب ذکر المذمومین الذین ادعوا البابیه و السفاره کذبا و افتراء لعنهم الله، ص ۳۹۷؛ فصلنامه انتظار، ش ۸ و ۹ و ۱۰، مقاله: متمهدیان و مدعیان دروغین مهدویت، محمد رضا نصوری.

۲- . مانند دراویش، صوفیه و.... .

۴. اختلافات دینی در اثر متابعت از فرقه های انحرافی.

خاستگاه

۱. مشکلات روحی و روانی، عقده خود کم بینی، هیستری و مطرح کردن خود. (۱)

۲. نفسانیات و مشکلات اخلاقی و ضعف ایمان.

۳. توهم و خیال پردازی.

۴. هوی و هوس و خواسته های دنیوی و جاه و مقام.

۵. جهل و ناآگاهی.

۶. سکوت اندیشمندان و عالمان یا به موقع و مناسب تصمیم نگرفتن.

۷. مشکلات سیاسی، تأثیر اَیادی اجانب مثل فریفتن محمد علی باب و... (۲).

۸. عدم معرفت به جایگاه و شأن امام و جانشینی ایشان.

۱- . فصلنامه انتظار،ش ۵، مقاله: از شیخی گری تا بابی گری، عزالدین رضانژاد.

۲- . فصلنامه انتظار ، ش ۱، مقاله: از بابی گری تا بهایی گری، عزالدین رضانژاد.

درمان

۱. تقوا و تهذیب نفس.

۲. علم و بصیرت دینی و سیاسی علما، اندیشمندان، دولت مردان و مردم.

۳. روشنگری علما و اندیشمندان، تکذیب منحرفان.

۴. برخورد دولت مردان جامعه اسلامی (مثل برخورد امیرکبیر با بابیت که ستودنی است). (۱)

۵. عدم تسامح و اغماض در برخورد با انحرافات و بدعت ها.

۱- . فصلنامه انتظار ، ش ۵، از شیخی گری تا بابی-گری؛ عزالدین رضانژاد.

۱۲. عدم پیروی از ولایت فقیه و نواب عام

اشاره

یکی دیگر از آسیب هایی که وحدت جامعه اسلامی را خدشه دار ساخته و زمینه را برای فعالیت دشمنان دین و مهدویت (به صورت های مختلف مانند دشمنی روشن و بی واسطه، فرقه سازی، مدعیان و...) فراهم می آورد، عدم پیروی از نوّاب عام امام عصر علیه السلام است با آن که اطاعت از این بزرگواران، در عقل و نقل تأکید شده است.

پیامدها

۱. گمراهی و ضلالت.

۲. پراکندگی افراد و عدم وحدت در سایه رهبری واحد.

۳. شکست پذیربودن درمقابل دشمن وعدم-مقاومت.

خاستگاه

۱. عدم بصیرت کافی در دین.

۲. توجه نکردن به دلایل عقلی و نقلی.

۳. توهم پیروی مستقیم وبی واسطه ازامام عصر علیه السلام.

۴. توقع نیابت خاصه در عصر غیبت کبرا.

۵. هوی و هوس.

۶. اغراض سیاسی و شیطنت های استکبار.

درمان

تبیین عقلی و نقلی ضرورت رویکرد به نوّاب عام

تبیین ادله عقلی در آسیب اول، بررسی شد و گذشت.

ادله نقلی:

امام صادق علیه السلام فرمودند:

فاما من کان من الفقهاء صائناً لنفسه حافظا لـدینه مخالفا علی هواه، مطیعاً لامر مولاه فللعوام ان یقلّدوه و ذلک لایکون الا بعض فقهاء الشیعه لاکلّهم.

از میـان فقیهـان، فقیهی که نفس و دین خود را ــ نه دنیایش را ــ نگاهـدار باشـد (پرهیزگار)، با هوی و هوس هایش مخالفت نمایـد و فرمان مولایش را اطاعت کنـد، بایـد مردم از او تقلیـد کننـد و دارای چنین صـفات والایی نباشـد مگر برخی از فقهای شیعه، نه همه آنان. (۱)

در توقیع محمد بن عثمان عمری خطاب به اسحاق بن یعقوب از امام زمان علیه السلام چنین آمده است:

اما الحوادث الواقعه فارجعوا الی رواه احادیثنا، فانهم حجتی علیکم و انا حجهالله علیکم.

در حوادث و پیشامـدها به راویان احادیث ما (فقها) مراجعه کنیـد؛ چرا که آنان حجت من بر شـما و من حجّت خدا بر شـمایم. (۲)

۲. بصیرت دینی و سیاسی.

۳. هماهنگی و وحدت رویه بین اندیشمندان و علما در حمایت از فقیهی که عهده دار امور گشته است.

۴. تلاش برای حل مشکلات دینی، فکری، سیاسی و اجتماعی جامعه با همفکری اندیشمندان و علما.

۱- . حر عاملی، وسائل الشیعه، ج ۲۷ ، باب ۱۰، ص ۱۳۱.

۲- . طوسی، الغیبه، فصل ۴، ص ۲۹۰.

۱۳. فعالیت های غرب و مستشرقان

اشاره

یکی دیگر ازآسیب ها و تخریب ها،

تحریف هایی است که توسط مستشرقان در مقوله مهدویت پدید آمده است. آنان مغرضانه یا بدون مراجعه به منابع اصیل، مطالبی را به نام دین و مهدویت ارائه می دهند و در پی آن، افرادی نیز با مطالب و مقاله های آنان برخورد علمی کرده و آن را یک کار علمی و تحقیقی و بدون هیچ عیب و نقص می پندارند و در کتاب ها و مقالات خویش از آن بهره می گیرند. (۱)

۱- . دایره المعارف بریتانیکا، واژه مهدی و اسلام و زرتشت؛ دایره المعارف دین واخلاق، واژه مهدی؛ موسوعه المورد، منیر بعلبکی.

پیامدها

۱. دوری گزیدن جوامع غیر اسلامی از مطالب اصیل اسلامی به طور کلی و مهدویت به طور خاص که مورد بحث است.

۲. ایجاد شک و تردید یا تنفّر در میان معتقدان کم اطلاع.

خاستگاه

۱. بی اطلاعی از منابع اصیل.

۲. مراجعه به منابع دست چندم به جای منابع اصیل و دست اول.

۳. مراجعه به منابع و آرای مخالفان شیعه، مثلا در بررسی دیدگاه مهدویت شیعی به جای مراجعه به منابع اصیل شیعی، آن را در میان دیدگاه های اهل سنت جست وجو می کنند. (قاعده این است که برای شناخت اندیشه و آرای مذهبی، به کارشناسان و متخصصان خود آن ها رجوع شود).

۴. جدایی از علما و کارشناسان مذهب یا آن مقوله، بی اعتنایی یا بی اطلاعی یا عدم طرح توضیحات کارشناسان مربوط.

۵. برخورد مغرضانه و جانبدارانه به جای بی طرفی با مقولات علمی.

۶. سیاست بازی و شیطنت های استکبار.

درمان

۱. تبیین، روشنگری، حل شبهات و... توسط علما و اندیشمندان مانند ارائهدایره المعارف ها با توضیحات کافی و دلایل معتبر و اصیل و... .

۲. هوشیاری در مقابل غرض ورزی ها و سیاست زدگی ها.

۳. مبهوت نشدن درمقابل غرب، مستشرقان و... .

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ .ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که مـا را در دستیـابی به این هـدف یـاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادنـد تقـدیر و تشـکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصـفهان -خیابان عبـدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شـهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانه‌ای
قائمیه
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های‌تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹